

розмежування понять *експресія* і *емоція*, *експресивне* й *емоційне*, що засвідчує виняткову складність цих явищ, реалій» [4, с. 38]. Емоційно нейтральною є лексика, яка не має додаткового експресивного (позитивного або негативного) забарвлення.

Отже, частина одиниць лексико-семантичної системи є одночасно й активного вжитку, і загальноновживаними, і стилістично нейтральними, й експресивно незабарвленими. Проте вказані поняття не є тотожними, оскільки їхня термінологічна кваліфікація пов'язана з різноаспектними чинниками, на яких ґрунтується класифікація. Основними контрастивними ознаками є такі: лексика активного вжитку не має рис застарілості чи новизни; загальноновживані слова не обмежені вузькопрофесійними, вузькотериторіальними (діалектними) або вузькосоціальними рамками; міжстильова, або стилістично нейтральна лексика, не має характерних рис певного функціонального стилю; експресивно (емоційно) нейтральна лексика – це слова, що не мають яскраво вираженої позитивної або негативної оцінки.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. – Изд. 2-е, стереотип. – М. : Советская энциклопедия, 1969. – 608 с.
2. Бондар О. І. Сучасна українська мова : Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія : навчальний посібник / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К. : ВЦ «Академія», 2006. – 368 с.
3. Грипас Н. Я. Лексикологія / Н. Я. Грипас // Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін. ; за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1994. – С. 115–135.
4. Дудик П. С. Стилістика української мови : навчальний посібник / П. С. Дудик. – К. : ВЦ «Академія», 2005. – 368 с.
5. Єрмоленко С. Я. Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор ; за ред. С. Я. Єрмоленко. – К. : Либідь, 2001. – 224 с.
6. Ковтюх С. Л. Сучасна українська літературна мова (Вступ. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія) : навчально-методичний посібник / С. Л. Ковтюх. – Кіровоград, 2011. – 232 с.
7. Ковтюх С. Л. Статус професіоналізмів у лексико-семантичній системі української мови / С. Л. Ковтюх // Наукові записки. – Серія : філологічні науки. – Кропивницький, 2017. – Випуск 151. – С. 59–97.
8. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.
9. Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія / за заг. ред. І. К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1973. – 439 с.
10. Сучасна українська літературна мова : Лексикологія. Фонетика : підручник / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін. – К. : Знання, 2010. – 270 с.
11. Українська мова. Енциклопедія / редкол. : В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблик та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Вид-во «Укр. енциклопедія» імені М. П. Бажана, 2004. – 824 с.
12. Ціхоцький І. Л. Лексикологія сучасної української літературної мови (практикум) : навчально-методичний посібник для студентів I курсу філологічного факультету / І. Л. Ціхоцький, О. І. Левчук. – Львів, 2014. – 258 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Ковтюх Світлана Леонідівна – кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Коло наукових інтересів: лексикологія, ономастика, граматики, морфологічна парадигматика сучасної української мови.

УДК 811.111

АНГЛІЙСЬКІ ФРАЗЕОЛОГІЗМИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЧАСТИН ТІЛА ЯК ЕЛЕМЕНТ КУЛЬТУРНОГО КОДУ

Вікторія КОЧУБЕЙ (Кропивницький, Україна)

Стаття присвячена аналізу ролі англійських фразеологізмів на позначення частин тіла у формуванні культурного коду. Прояви культури національно детерміновані та найбільш яскраво відображені у фразеологічних зворотах. Автор з'ясовує, як фразеологізми на позначення частин тіла уособлюють таку частину культурного коду, як етнічний характер британців. Незважаючи на універсальність більшості жестів та міміки, є специфічні рухи тіла та обличчя, притаманні

представникам певної культури, які, відображені у фразеологізмах, несуть важливу інформацію про окремі риси характеру представників етносу. Матеріалом дослідження слугували фразеологізми, до складу яких входять соматизми *head, neck, shoulders, arms, hands, fingers (thumbs) leg, foot, face, eyes, ear(s), nose, mouth, lip(s)*, відібрані з двох словників – *Longman Dictionary of Contemporary English* та *Oxford Dictionary of English Idioms*. Внутрішня форма більшості з фразеологізмів безпосередньо вказує на орган людського тіла, який відповідає певному виду діяльності, особливості сприйняття та поведінки. Описано низку позитивних та негативних рис характеру людини, виражених фразеологізмами на позначення частин тіла. Багато рис характеру людини (як позитивних, так і негативних) не пов'язані безпосередньо лише з роботою одного органу, натомість людина виказує свою справжню натуру через різноманітні рухи тіла, жести та міміку. Такі якості характеру, як уважність, сконцентрованість, вміння тримати себе в руках представлені найбільшою кількістю соматичних ідіом та є значущими для британського етносу.

Ключові слова: соматичний фразеологізм, культурний код, соматичний код, лінгвокультурологія, етнічний характер, риси характеру, антропоцентричність.

Стаття присвячена аналізу ролі англійських фразеологізмів, позначаючих частини тіла, в формуванні культурного коду. Проявлення культури національно детерміновані та найбільше ядро отримані в фразеологічних оборотах. Автор пояснює, як фразеологізми, позначаючі частини тіла, відображають таку частину культурного коду, як етнічний характер британців. Незважаючи на універсальність більшості жестів та міміки, існують специфічні рухи тіла та обличчя, притаманні представникам певної культури, які, будучи відображеними в фразеологізмах, несуть важливу інформацію про окремі риси характеру представників етносу. Матеріалом дослідження слугували фразеологізми, до складу яких входять соматизми *head, neck, shoulders, arms, hands, fingers (thumbs) leg, foot, face, eyes, ear(s), nose, mouth, lip(s)*, відібрані з двох словників – *Longman Dictionary of Contemporary English* та *Oxford Dictionary of English Idioms*. Внутрішня форма більшості фразеологізмів безпосередньо вказує на орган людського тіла, який відповідає певному виду діяльності, особливості сприйняття та поведінки. Описано низку позитивних та негативних рис характеру людини, виражених фразеологізмами, позначаючими частини тіла. Багато рис характеру людини (як позитивних, так і негативних) не пов'язані безпосередньо лише з роботою одного органу, натомість людина виказує свою справжню натуру через різноманітні рухи тіла, жести та міміку. Такі якості характеру, як уважність, сконцентрованість, вміння тримати себе в руках представлені найбільшою кількістю соматичних ідіом та є значущими для британського етносу.

Ключевые слова: соматический фразеологизм, культурный код, соматический код, лингвокультурология, этнический характер, черты характера, антропоцентричность.

The article is devoted to the analysis of the role of English phraseological units denoting body parts in forming the cultural code. The research is conducted within the framework of linguoculturology which studies cultural data, reflected and fixed in a language. Phraseologisms demonstrate close interconnection between language and thinking as they generalize cognitive activity of people while being anthropocentric. Cultural phenomena are nationally determined and vividly reflected in phraseological units. The author finds out how phraseological units denoting body parts embody such element of the cultural code as the British ethnic character. Despite the universal character of most gestures and mimics, there are specific body and face movements peculiar to the representatives of a certain culture which, being reflected in phraseologisms, carry important information about particular character traits of this ethnic group. The observation material includes phraseological units which contain such somatisms as *head, neck, shoulders, arms, hands, fingers (thumbs) leg, foot, face, eyes, ear(s), nose, mouth, lip(s)*, selected from two dictionaries – *Longman Dictionary of Contemporary English* and *Oxford Dictionary of English Idioms*. The inner form of the majority of phraseological units under study directly points to the body part, responsible for a particular activity, perception and behavior peculiarities. The author singles out and describes a number of positive and negative character traits which are expressed by phraseological units denoting body parts. Many traits of human character (both positive and negative) are not connected only with the work of one body part, as people express their real nature through different body movements, gestures and mimics. Such character traits as attention, concentration, ability to keep your temper are represented by more phraseological units than other character traits, thus we consider them to be significant for the British ethnicity.

Key words: somatic phraseological unit, cultural code, somatic code, linguoculturology, ethnic character, character traits, anthropocentricity.

Пізнання людиною себе як мовної та культурної особистості неможливе без усвідомлення тісного взаємозв'язку мови та культури. За висловом К. Леви-Строса, мова є одночасно продуктом культури, її важливою складовою частиною, а також умовою існування культури [6, с.27]. Пізнання культури без вивчення мови так само неможливо, як і намагання опанувати мову, не розуміючи вплив культури на формування мовних категорій.

Лінгвокультурологія як наука, що досліджує прояви культури народу, які відображені та закріплені в мові [6, с. 27], дозволяє розширити горизонти пізнання та по-іншому подивитись на явища мови, які були ґрунтовно досліджені з позицій структурної лінгвістики. В лінгвокультурології виокремилось декілька напрямків, а саме: фразеологічно орієнтований, логіко-лінгвістичний (концептологічний), лексикографічний, лінгводидактичний [8, с. 261]. Особливої уваги заслуговує сформована наприкінці 20 ст. Московська школа

лінгвокультурологічного аналізу фразеологізмів В.Н. Телія, яка вивчає мовні явища з позицій рефлексії носія мови [9].

Фразеологізми – цінне джерело інформації про культуру та менталітет народу [6], вони демонструють тісну взаємодію мислення та мови, адже фразеологізм здатен узагальнювати результати пізнавальної діяльності людини, давати найменування предмету, повідомляти про нього, а також виражати відношення мовця до предмета [4, с. 288].

Метою цієї статті є з'ясування того, як риси етнічного характеру британців як частина культурного коду відображені у фразеологізмах на позначення частин тіла.

Міміка, жести, пози та рухи тіла виражають емоції та почуття, а також вміщують інформацію про людину як носія культури. Прояви культури завжди національно детерміновані [5, с.5], коди культури співвідносяться з найдавнішими архетиповими уявленнями людини [5, с. 5]. Дослідники виділяють різні коди культури, однак найбільш авторитетною є точка зору Красних В.В., яка виокремлює шість кодів культури: соматичний, просторовий, часовий, предметний, біоморфний та духовний [5,с.6].

Більшість людей мають схожі соматичні реакції [2, с.1325]. Водночас окрім універсальних жестів та міміки, є специфічні рухи тіла та обличчя, притаманні представникам певної культури та відсутні в іншій. За висловом Є.М. Верещагіна та В.Г. Костомарова, жестова комунікація є таким самим національним феноменом, як і вербальні мови. Таку жестову комунікацію називають соматичною мовою, яка охоплює інвентар соматизмів, а також правила їх поєднання між собою, посилення, редукції, застосування в мовленні, а також сприйняття їх адресатом [1, с. 159]. Соматичний знак має подвійну природу – біологічну (вроджену) та соціальну, яку людина набуває в процесі соціалізації [7, с. 135].

Провідною характеристикою фразеологізмів є антропоцентричність. Ідіоми на позначення частин тіла виконують роль одиниць подвійного антропоцентризму, оскільки вони не тільки накопичують знання про світ, а й слугують інструментом вимірювання орієнтації в навколишньому світі [3, с. 163]. Крім того, риси, властиві людині, суттєві особливості характеру та поведінки людини також номіналізуються за допомогою фразеологізмів, які вміщують соматизми. Відтак, про характер людини можна судити не тільки на основі того, що вона говорить, але й виходячи з того, як вона говорить, як тримає себе, які рухи і жести використовує. Окрім індивідуальних рис людини, які знаходять відображення в її вербальній та невербальній поведінці, склалися також специфічні риси характеру етносу, типові для представників певної етнічної групи, які відображаються в константах культури, психічних та культурних стереотипах. Риси етнічного характеру зазвичай встановлюють на підставі дослідження народної творчості, історії народу, характеристики найвидатніших постатей [8, с. 273]. Крім того, риси характеру людей найбільш яскраво виражені у фразеологізмах мови, які вміщують уявлення народу про звички, мораль та поведінку.

Для нашого дослідження зі словника Longman Dictionary of Contemporary English [10] та Oxford Dictionary of English Idioms [11] ми відібрали 89 фразеологічних одиниць, що відображають риси характеру людини та до складу яких входять соматизми *head, neck, shoulders, arms, hands, leg, foot, face, eyes, ear(s), nose, mouth, lip(s)*.

В ході дослідження ми з'ясували, та, що англійській фразеологічні одиниці, які вміщують соматизми, можуть описувати та називати такі **позитивні риси характеру людини**, як уважність, сконцентрованість, далекоглядність та обізнаність, працьовитість, вміння та вправність, талант (наприклад, до музики), прагматичність та самостійність, надійність та повага, рішучість, обережність, вміння тримати себе в руках, індивідуальність, несхожість на інших, інтуїція, щирість та відвертість, вразливість.

Розглянемо, яким чином ці риси характеру знаходять відображення у соматичних фразеологізмах. Уважність та пильність людини можна описати за допомогою дев'яти фразеологізмів, вісім з яких вміщують соматизм *eye*, лише один фразеологізм має центральним елементом слово *ears*, наприклад, *keep an eye open/out for smth* (тримати очі відкритими), *to keep an eye on smb* (приглядати за кимось), *have a good eye for smth* (добре вміти щось помічати), *keep your eyes peeled/skinned, under the (watchful, stern) eye of sm* (nid

чийсь пильним оком), *all eyes are on/watching/fixed on* (слідкувати невідривно очима), *keep a weather eye on* (дуже пильно дивитись), *have eyes like a hawk* (мати соколині очі), *prick your ears* (прислухатись, нагострити вуха).

Соматизми *eye, ear, a* також *nose* лежать в основі фразеологічних одиниць, які номіналізують такі риси людини, як сконцентрованість та зібраність, наприклад: *be up to your eyes in smth* (бути зануреним в роботу), *have your eye on smb* (покласти око на щось, придивитись), *get/keep your eye in* (займатись чимось, щоб досягти досконалості), *have eyes on the back of your head, be up to your eyebrows in smth.* (бути зануреним у щось), *have your nose in a book* (зануритись, не відриватись від книги), *keep your/an ear to the ground* (тримати вухо напоготові), *keep your ears open* (слухати уважно).

Далекоглядність людини виражають чотири фразеологізми, в центрі яких є соматизм *eye*, а саме: *with an eye to doing smth* (з прицілом, перспективою на щось), *with your eyes open* (з відкритими очима, розуміючи ситуацію), *in your mind's eye* (подумки представляючи ситуацію). Подібну рису характеру – обізнаність – виражає фразеологізм *have / keep your finger on the pulse (of smth)* (тримати руку на пульсі).

Два фразеологізми виражають працьовитість людини, наприклад: *keep your nose to the grindstone* (працювати без відпочинку), *work your fingers to the bone* (багато працювати).

Вміння та вправність людини – така риса характеру, яка часто описується за допомогою фразеологізмів, а саме: *can do smth with your eyes shut* (вміти робити щось із заплющеними очима), *have a good head for figures/facts/ business* (мати талант до бізнесу...), *smb can do smth standing on their head* (вміти робити щось легко, граючись), *turn your hand (to doing smth)* (робити щось добре), *win smth / beat smb hands down* (перемогти з легкістю), *good with your hands* (вправний робітник), *can do smth with one hand (tied) behind your back* (робити щось вправно, легко), *be an old hand in smth* (мати великий досвід у чомусь), *start / get off on the wrong / right foot / not put a foot wrong* (робити все правильно, без помилок). Основою для цих фразеологізмів слугують соматизми *head, hand, eyes* та *foot*. Ще два фразеологізми *have a good ear/ no ear for languages/music* (мати, не мати музичного слуху) та *have green fingers* (мати хист до садівництва) описують спеціальні таланти людини, як то хист до музики чи схильність до садівництва.

Прагматичність та самостійність людини виражають два фразеологізми: *have / keep both feet on the ground* (міцно стояти на землі, бути реалістом) та *stand on your own (two) feet* (бути самостійним). Обидва фразеологізми мають у своєму складі соматизм *feet*.

Надійність людини часто вимірюється тим, наскільки вона вміє тримати таємницю. Цю рису людини метафорично втілюють такі фразеологізми: *have smb's ear* (людина, до якої прислухаються) та *keep your mouth shut* (тримати рот на замку).

Незворушність, вміння тримати себе в руках уособлюють такі соматизми: *not bat an eyelid at* (не повести оком), *a stiff upper lip* (холоднокровність, тримання себе в руках), *keep a straight face* (зберігати серйозне обличчя), *keep your head* (залишатися спокійним, контролювати емоції), *have your head screwed on (straight/right)* (бути стриманим, не втрачати здоровий глузд).

Дві протилежні риси характеру людини – рішучість та обережність – знаходять своє вербальне втілення у фразеологізмах *put your shoulder to the wheel* (пішуче почати працювати), *set your face against smth* (дивитися пішуче), *find your feet* (набратись рішучості) та *keep your nose clean* (триматись осторонь).

Індивідуальність, відсутність страху бути несхожим на інших виражають два фразеологізми - *stand / stick out like a sore thumb* (відрізнятись від інших), *stick your neck out* (висуватись, ризикувати).

Інтуїцію людини як рису характеру яскраво виражають фразеологізми *an eye for/on/to the main chance* (мати нюх на щось) та *have a good nose for smth* (мати нюх на щось).

Соматизми *mouth, face, arms, shoulder* та *eyes* входять до складу фразеологізмів, які позначають щирість та відвертість людини. Це такі ФО, як: *put your money where your mouth is* (показувати діями свою щирість), *say smth/ tell smb smth to their face* (говорити відверто в

обличчя), *with open arms* (з відкритими обіймами), *straight from the shoulder* (говорити, як є, не пом'якшуючи), *open smb's eyes to* (відкривати комусь очі на щось).

Ще одну рису людини – вразливість – метафорично описує фразеологізм *have a chip on your shoulder*.

Характер людини – складне та протирічливе поєднання позитивних та негативних рис. Англійські фразеологізми, які позначають міміку та жести, можуть виражати такі **негативні риси характеру**, як ледарство (бездіяльність та невправність), невдячність та мстивість, незграбність, нетактовність, надокучливість та нестриманість, ненажерливість, дволикість, зверхність та хвастощі, брехливість та нечесність, неухажність.

З'ясуємо, які саме фразеологізми виражають ці негативні риси людини. Без сумніву, така риса, як ледарство, яку розуміємо і як відсутність активної діяльності, і як невміння зробити справу добре, характеризують людину не з найкращої сторони. В нашому матеріалі дослідження знаходимо три фразеологізми, які виражають цю рису характеру, а саме: *not do a hand's turn* (і пальцем не поворухнути), *not lift / raise a finger* (нічого не робити), *make a pig's ear of* (робити щось дуже погано).

Невдячність, мстивість та злопам'ятність людини в англійській фразеології представляють такі ФО, які вміщують соматизми *hand, eye* та *nose*: *bite the hand that feeds you* (бути невдячним), *an eye for an eye* (око за око), *rub smb's nose in the dirt* (тикати носом, нагадувати про неприємне).

Дратівливою для людей є нетактовність та нестриманість людини. Цю рису виражають десять фразеологізмів, а саме: *stick/poke your nose into smth* (пхати свій ніс в чужі справи), *be all ears* (дуже бажати почути щось), *smb's ears are flapping* (хтось намагається підслуховувати), *have a finger in every pie / in many pies* (бути всюдисущим), *put words into smb's mouth* (забігати наперед), *bend smb's ear* (мерти по вухам), *put your foot in it, put your foot in your mouth* (бовкнути щось недоречно), *shoot your mouth off* (молоти язиком про те, чого не знаєш), *off the top of your head* (не подумавши), *big mouth* (базікало). До цієї групи ми можемо також віднести ще два фразеологізми, які позначають надокучливість. Це такі фразеологізми, як: *rain in the neck* (надокучлива людина) та *be / get under your feet* (плутатись під ногами). Нестриманість людини виражається не тільки вербально, у підборі слів та виразів, а й у поведінці. Відтак фразеологізми *have eyes bigger than your belly* (наїстися так, що аж очі повні) та *drugged/doped up to the eyeballs* (накачаний наркотиками, алкоголем) також належать до цієї категорії.

Фразеологізм *have a foot in both camps* (і нашим і нашим) виражає дволикість людини.

Такі негативні риси характеру людини, як зверхність, хвастощі та надмірну самовпевненість, виражають такі фразеологізми: *with your nose in the air* (задирати носа), *look down your nose at smb* (дивитись зверхньо на когось), *overplay your hand* (бути занадто самовпевненим), *be all mouth* (хвалько, базікало).

Три фразеологізми в матеріалі нашого дослідження позначають такі негативні риси людини, як брехливість та нечесність. Це такі фразеологічні одиниці, як: *pull the wool over smb's eyes* (обманювати, дурити когось), *lead smb by the nose* (водити когось за ніс), *have sticky fingers* (мати схильність красти).

Неухажність та розсіяність людини як негативну рису метафорично передає фразеологізм *go in (at) one ear and out (at) the other* (в одне вухо влітає, в інше вилітає).

Незграбність та сором'язливість людини навряд чи можна назвати однозначно негативними рисами характеру, однак людина, якій властиві ці особливості, сприймається іншими несхвально. Прикладами є фразеологізми *be all fingers and thumbs* (бути незграбним), *have two left feet* (незграбність), які позначають незграбність, а зворот *smb's ears are burning* (вуха горять) - сором'язливість.

Як бачимо, в основі цих фразеологізмів лежить метафоричне переосмислення. Внутрішня форма більшості з фразеологізмів безпосередньо вказує на орган людського тіла, який відповідає певному виду діяльності, особливості сприйняття та поведінки. Зокрема, такі риси людини, як уважність, пильність, сконцентрованість та далекоглядність, представлені фразеологізмами, в переважній більшості котрих (16 фразеологізмів з 21) центральним елементом мають соматизм *eye*, оскільки саме цей орган відповідає за зорове сприйняття та

первинну обробку інформації. Якщо говорити про таку рису людини, як працьовитість, то на перший план виходять фразеологізми з компонентом *hand*, що пояснюється тим, що саме руки виробляють предмети, здатні тримати знаряддя праці. Однак з 12 фразеологізмів, які позначають вміння, вправність та талант, компонент *hand* зустрічається лише в 5 випадках. Решту складають звороти, які вміщують соматизми *eye*, *head*, *foot*, *ear* та *finger*. При виконанні роботи потрібно усвідомити зміст роботи (*head*), сприймати об'єкт праці своїми органами відчуття (*eye* та *ear*), пересуватись на робочому місці (*foot*), та, можливо, виконувати дрібніші та точніші рухи, для яких потрібна дрібна моторика пальців.

Багато рис характеру (як позитивних, так і негативних) не пов'язані безпосередньо лише з роботою одного певного органу. Натомість людина виказує свою справжню натуру через різноманітні рухи тіла, жести та міміку. Якщо говорити про нетактовність, нестриманість та надокучливість людини, то ці риси людина може виявити як через міміку (рухи носа, рота, вух), так і через жести і рухи тіла (голова, шия, ноги).

Цікавим фактом є те, що такі якості характеру, як уважність, сконцентрованість, вміння тримати себе в руках представлені найбільшою кількістю соматичних ідіом. Серед негативних рис – найчисельнішу групу складають соматичні ідіоми, які виражають нетактовність та нестриманість людини. Виходячи з того, що кількісні показники вказують на ступінь важливості поняття, робимо висновок, що вищезазначені риси є значущими для британського етносу. Це дає нам змогу переконатись, що етнічний характер британців знаходить безпосереднє вираження у соматичному коді культури за допомогою фразеологізмів. В подальшому дослідженні планується з'ясувати, як етнічний характер британців відбивається у англійських пареміях.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Верещагин Е.М., Костомаров В.Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. 4- изд., перераб и доп. – М.: Рус. Яз, 1990. – 246 с.
2. Дронов П.С. *Убери руки, а то протянешь ноги*: свободные сочетания vs идиомы // Ученые записки Казанского университета. Серия Гуманитарные науки, 2016. Т. 158, кн.5. – С. 1325-1337.
3. Ковалюк Ю.В Семантика соматичних ідіом у національних варіантах англійської мови // www.irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64.exe?..
4. Колесникова И.Е. Особенности невербальных средств коммуникации в украинских и английских фразеологизмах, обозначающих черты характера человека // Международный научный журнал «Символ науки». – 2016. №5. – С. 287-291.
5. Красных В.В. Коды и эталоны культуры (приглашение к разговору) // Язык, сознание, коммуникация: Сб. статей / Отв. ред. В.В. Красных, А.И. Изотов. – М.: МАКС Пресс, 2001. – Вып. 19. – С. 5-19.
6. Маслова В.А Лингвокультурология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Изд. Центр «Академия», 2001. – 208 с.
7. Петрова Л.И. Человеческое тело и эмоции в контексте лингвокультурологии / Вестник Псковского государственного ун-та. – 2007. -№1. –С. 133-144.
8. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
9. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. – М.: Язык русской культуры, 1996. – 288 с.
10. Longman Dictionary of Contemporary English/ – Pearson Education Limited/ Edinburg Gate, 2003. – 1949 p.
11. Oxford Dictionary of English Idioms (3 ed.) Edited by John Ayto. - Oxford University Press. Current online version 2016 <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199543793.001.0001/acref-9780199543793>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Вікторія Кочубей – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.
Наукові інтереси: лінгвокультурологія, емотіологія.

УДК 811.161.1' 243

SOME ASPECTS OF STUDYING PHRASEOLOGY IN A FOREIGN AUDIENCE